

# Celjske Slovenske Novine.

Vrednik: Profesor Valentin Konšek. —

Tote novine pridejo vsako sredo na svitlo: cena za četrtno leto 48 kr. po pošti 53 kr. sr.

Nro. 8.

16. veljaka serpana 1848.

## Dunaj.

Njih Veličanstva Cesar in Cesarica, nadvojvoda Frane Kori, ino nadvojvodična Zof z svojo famulijo so 12. velk. serp. o petih popoldan srečno v Nussdorf perili, ino so skoz mesto v cerkev s. Stefana se podali, kir se je hvalčna pesem Te Deum pela. Potem so ob sedmih v Šenbrun ali, ino tam vse zbornike ino opravnistva pred Se stopiti pustili.

### Deržavni zbor.

V sednici 10. d. je vprašal Neuman ministre, ako mislijo v Petrogradu ojestro govoriti zastran prihoda ruskih vojakov v podonavske knezovine (Moldava in Valahio). Na to je Doblhoff odgovoril, de se minister zvonajnih zadev skerbno obnaša s svojimi reči, de pa vendar toliko tudi sam ve, de ste ruska in turska vlada enih misel zastran Moldave in Valahie, de tedaj ni nobeniga vzroka se tukej vpirati.

V sednici 11. d. je vprašal Zimmer ministra vojske, zakaj de so vojaki zopet nemške trakove od bander sneli.

Minister Latour je odgovoril: de je svojo lastno misel o ti reči že uni dan zboru odkril, de so pa pozneje vsi ministri sklenili: podlaga našiga deržavniga zdovja je spoznanje enakih pravic vseh narodov. Iz te strani ministri tudi to vprašanje zavoljo nemških barev razumnijo. Oni mislijo, de tako znanje pri vojašni nema narodniga pomena: ona naj bode splošno zvezno znanje za tiste vojake, ki bodo pri armadi nemške deržave (Reichsarmee), kar pa nobeniga narodniga gospodarstva ne zaznavajo. To splošno zvezno znanje bode tedej tisti del avstrijskiga vojaštva nosil, ki bode k armadi nemške zvezne služal, in sicer v službi za nemško zvezo.

Z tem odgovorom pa minister Zimmer

rju ni vstregel, kar se iz njegoviga nasledniga vprašanja vidi: ali je 6. dan velkiserpana bil gola komedija?

(Slovenija.)

### Deželni zbor.

Zborniki v Gracu so 9. veljaka serpana sklenili Stajersko v 80 volivne kantone razdeliti. Vsaki volivni kanton ima eniga poslance ino eniga namestnika voliti. — Poslanci ino namestniki se imajo na 5 let voliti, ino znajo potem zopet zvoleni biti. — Narodila jih nobene ne vežejo, (znajo v zboru drugači govoriti, kakor jim napovejo tajisti, ki so jih volili.) Dohoda potroski se jim bodo poverili, ino za vsak dan imajo plačilo, dokler so per zbornih opravah. — Predvarjenje v zboru se bo v nemškina jeziku zgodilo; pa tudi slovenske dopise zbor vzame. Zoper to sta gospod Knežl ino Krečl se operla, kir sta rekla, da morajo narodi enake pravice imeti; če se pa v zboru samo po nemško pogovarja, so Slovenci perkrajsani. (Pa res, kmet, če je še tak umen ino pošten, nemore nikolj poslance zvolen biti, če nemškiga jezika urno ne govori.)

Potem se bere s. 31. Stajersko se bo v tri dele, ino sicer v gorno, sredno ino spodno Stajersko razdelilo. Gorno Stajersko bo obstalo iz Judenburgskiga ino Bruckskiga

ga, sredno Štajersko iz Graškega ino nemškega dela Marburškega kroga, ino spodno Štajersko iz slovenskega dela Marburškega ino iz Celskega kroga.

V gornim in srednim Štajerskim se bi vse opravile v nemškem jeziku zgodile, — v spodnim pa v slovenskim, da bi Slovenci z Nemcem enake pravice imeli. — To je že prav, pa premalo. Zatorej je gospod Kreft zupet v pismu se opert, ino tako govoril: Mi Slavjani bi imeli v deželnim zboru nemško govoriti ino z opravnistvam (Behörden) nemško pogovarjati? Že smo na deržavni zbor prošno poslali, da bi se slovensko Štajersko z Krajnskim zjedinišilo, ino da bi vsi Slovenci le v eni slovenski deželi prebivali, kakor je pred 400 letom bilo, ki slovenska dežela ni z Štajerskim zjedinišena bila. Graške novine pravijo, da ni bil pravi Kreftov opir ino da je Kreft nevarno govoril, ino ne po volji svojih volnikov.

Kaj bi ne bilo pametnejši, da bi Slovenci z Slovincem se združili, — ino slovenski zbor imeli, po slovensko se z svojim opravnistvam pogovarjali i. t. d. — Nemci bi pa za se Nemci ostali, nemški zbor imeli, nemško vse oprave naredili. Tako bi bilo obojim narodam enake pravice dodelene. Tako bi znal tudi slovenski kmet, kateri ne besedice nemškega ne zna, poslanc k svojim slovenskim zboru zvolen biti! — Zatega volo še ni treba sovražiti, prepira ali Bog ve kaj neki mislijo. Smo dozdej Slovenci ino Nemci mirno prav po bratovsko in keršansko združeni živeli, bo znanprej to še lažje, ker se nobeden ne bo pertožiti mogel, da je perkrajsan, golfan ali umoten. — Kreft je prav dobro govoril ino hoče le vse zmešnave poravnati. Tudi ni dvomiti da se bo po Kreftovi besedi zgodilo. Zakaj deržavni zbor je prejel resnično prošne Slovincov, da bi naj v eni deželi pod imenom „Slovenija“ vsi se zjedinišili.

#### Kdo se narbolj boji slovenskega jezika?

Tajisti se ga narbolj bojijo, kateri ga bi imeli v kancelijah ali pisarnicah rabiti. Pa tudi prav imajo, da se ga bojijo, zakaj slovenski jezik se jim zdaj neznana zverina, ktera bi jih lahko poferla. Neznana zverina pravim, kir jo ne poznajo, če so tudi rojeni Slovenci. Kakor stare babce otrokam od strašnega lindverja mnoge pergodbje pove-

dujejo, kak je cele vasi, terge, ino mesta z vsem prebivavcem pokončal, kak ga nobena moč pod soncem kratiti ni zamogla, tak tudi neki uradniki in pisarji od slovenskega jezika govorijo, da ga nobena moč nobena umnost pod neham ne zamore spiliti ino vgladiti, da se ne da navčiti; da bo upelauje slovensine v pisarnice strašne zmešnave naredilo, da so Slovenci nehvalčni ino neumni, če se hočejo za naprej svojiga nerodniga jezika poslužiti, nemškega pa zavrečti; so ja vender le od Nemcov vsega dobriga in lepiga se naučili, le Nemcem imajo svojo vednost ino umnost zahvaliti i. t. d. Ja resnično, dolge litanije imajo zmiram v vustah perpravlene, če jim kdo od perhodnih slovenskih pisarnic le besedico zine. — Namesti grajati, materni jezik zanicižati, ga neupileniga, nerodniga, vaškima Slovincem tudi neznaniiga incuvati — se naj natihamna začno ga učiti, ino per vsaki perložnosti rabiti. Tako se hodo hitro z njemu znanili, se jim ne hode več tak strašno neupiten zdel. — Ni nehvaležnost, če mi hočemo znanprej materniga jezika se poslužiti, — ampak velika dolžnost. Nemci ne hodo nič zgubili, ni pa homo veliko zadovoljili, kader homo v svojimu jeziku svoje oprave poravnali; ni ne homo namreč več podložni, sužniki bolj umnih Nemcov, ampak ni homo njim enaki; svobodni homo zamogli svobodnim roko podati. Ino temu se neki zavolj svoje nevednosti ino utragljivosti vpirajo, ino tajiste grajajo, ki za perhodno svobodo Slovincov govorijo! Če take reve tudi to ne gine, naj njim pa trehuh pove: da kdor rad slovenski krah je, naj tudi skoz slovenski jezik per Slovincem si tajistiga služji. — Kdor se še zdaj ustavlja in upira, bo reknično od neznane strašne zverine — slovenskega jezika — poferen. — Nočejo se taki z slovenskim jezikom soznanišiti, nočejo pa tudi službe zapustiti, kaj potem mislijo, za naprej storiti? Slovenski narod jim ne more perzamesti, jih nemore zastoj z svojim kruham tlačiti, če si ga ne bodo mogli zaslužiti, je ja že umnih Slovincov zadovolj. M.

#### Hervaska in slavonska dežela.

Iz razglasa dne 6. t. m., v katerim bun Jelčić izid svojega zadniga potovanja na Dunaj na znanje da, podamo bravcem nasledne verste: Od nj. c. visokosti nadvoj-

voda Joana, našiga posrednika in mirnika, kakor namestnik tega naroda odbran sem mogel (moral) zastran pomirenja po sklepu našiga deržavniga zbora ko podlago predložiti naslednje pogoje: 1) De se ministerstvo vojske, denarstva in svunajnih zadev zjedini in stopi z vlado celiga cesarstva na Dunaju; 2) de se narodnosti in jeziku nasima da popolna enakost in poročstvo ne le v domačim opravištvu, ampak tudi na občin ogerskim zboru; 3) de se želje in tirjanja serbskiga naroda na Ogorskim izpolnijo. Od teh vodil le za las odstopiti mi ni dala ne lastna moja vest, ne očitna volja naroda.

To de, ne nj. c. v. nadvojvoda in palatin Stepan, ki me je sicer z narvoločjaji prijaznostjo sprejel, in mi srečen izid vgovora in pomirenja želel, ne predsednik madžarskiga ministerstva g. Batjan, s kterim sem se čez teiste pogodbe pogovarjal, nista v stanu bila, nasproti ogerskemu zboru in njuni strani mojemu terjanju in pogodbam zadovoljiti, in ker je 30. pret. m. nadvojvoda Joan v Frankfort odšel, se je tudi ta posledna skušaja mirniga dogovora z Ogorsko dečelo končala, brez de bi mogel zdaj povedati, de zamoremo srečni izid vti reči pričakovati.

Nam drugo ne ostane, kakor počinkati sklep sedajšiga ogerskiga zbora v Peštu zastran našiga ugovora, kteriga je minister madžarski zboru gotovo predložil, in po tem pomagaj moč in sloga (edinstvo) nasa naši stvari, ktera ne bo ostala ne brez simpatije (sočutja) slobodnih narodov Avstrie in Evrope, ne brez poterjenja nj. velič. našiga kralja ne brez pomoči Božje, na ktero se mi trdno zanašamo! (Slovenija.)

### Ptuje dečele.

V Frankobrodu so 9. velki praznik obhajali zavolj srečne premage nemških vojakov na Laškem. — Mi poprašamo: Kolko je nek nemških vojakov v laški vojski? — Za plavianske Frankobrodčani se ne vedo! Še niso nič slišali od Graničarov, Horvator, Slovencev, Čehov, Poljcev i. t. d. ?!

(In Volksfreund.) Vboj v Frankobrodu. Tukaj se je strašni vboj permeril. Neki poslanci so se zbrali, da bi z babjim kvantami sluhni čas vbijali. — V št. Paolski cerkvi, kir se Frankobrodni zborniki posvetejejo, je še nekaj mest za spanja odjati.

### Borusovska Šlesia.

Del Šlezije, kteriga je Borusovski kralj Miroslav II. Velki imenovan, v vojski z cesarici Marii Terenzii, Avstrij odtergal ino sebi podvergel, hoče zdaj nazaj pod peruta Avstrijskiga orla se podati.

### Laška dečela.

Na c. k. visoko bojno ministerstvo v Dunaju.

Poglavitno stališe Milana 6. velkiga serpana 1848.

Mesto Milana je našo. Milosti Njih Veličanstva Cesarja se je vdala, ino jes nim dones v poldan z svojo junaško armado v tajisto se podal.

Piemonteska armada je dones mesto zapustila, ino je po pogodbi, ktero je z mestam naredila, do jutur večer čez reko Ticino, potem zvnaj mej cesarskih dežel. Armada je pred dveh tednam začela iz Verone sam (sovrainike) poprijeti: je tačas per Sommacampagi Kustoci, Volti, Kremoni, Picigettoni ino dva dni pred Milano premaglive boje ino vojske petala, ino gospodari zdaj šternajsti dan čez lombardsko poglavitno mesto.

Armada ino njeni vojvodi mislijo potem da so svojo dolžnost za svojiga lubiga cesarja ino za lubo domovino zvesto sterili, zakaj ni več nobeniga sovražnika na Lombardski zemli.

Jas pošlem visokimu bojnimu ministerstvu to oznanilo po enim narbolj junaških generalov armade, po generalu grofu Klamu, kakor tudi obenim h Njih Veličanstvu Cesarja, ravno tak junaškiga generala, generalmajora Miroslava kneza Lichtenstejna z veselim oznanili v Isbruck odpravim.

Radecki s. r. bojni maršal.

Radecki je z Sardinskim kralam na 6. kedne početek naredil zavolj pogodbe mira. Peskiera ino Osopo je našim prepušeno, brodivje (Flotte) in vojski so od Benetk se domu na Sardinsko podali. Modeno, Parma ino terdjav Piacenco so Piemontezji zapustili.

Korl Albert mora Avstrijanam 28 milijonov bojnih potroskov plačati; dožler ne plača, bo Aleksandria od naših vojakov posestena. —

V naših laških deželah so storjene puntarije pozablene. — Velike vojakav še mora na Laško.

### Irlandska dečela.

Irlandska, od nekdanj narbolj vboega dečela, pod neizrečeno bogatim Anglijanom, se je spuntala. Vse je na nogah. — Bog se teh vboгих rev vsmili, ino jim njih težave polajšaj! —

### Francoska dečela.

Pisma iz Marsella pravijo, da vsako uro papeža perčakuje, kateri hočejo svojo deržavo ino Laško zapustiti, ino v Avignon se podati, da bitam mirno živeli, (Mi tega ne verjamemo.) (Grac. Z.)

Visokopostoivanimu gospodu

Vincencu Gurniku.

V Celi 14. velk. serpana 1848.

Vaše odperito pismice, ki smo ga Slovenci v Celskih Novicah z velikim veseljam brali: nas je z tako gorečim čutilam hvalečnosti do Vas, veliki domorodec! napolnilo, de ga ne moremo v serca zapertiga deržati. Očitno ga zatoraj tukaj razglasimo. Mito nam prizaneseite, de odkritoserčno vse povemo:

Prav serčno nas Slovence je razveselilo, slišati, de ste Vi, mili brat! slavniga gospoda Jelčiča — bana Horvaskiga — v Gradcu obiskali in ga v vincenu nas Slovencev spodobno počastili. Bog Vas živi Slovencu predragi! — Serčno razveselilo nas je pa tudi, de so Vas slavni bana, čigar ime hvaležna Slovenja nikdar pozabila ne bo, posebno prijazno sprijeli. Naj živi še letu mnogo! — Hvaležniga serca smo tudi sprijeli serčni pozdrav, ki ste ga nam od slavniga bana po Novicah oznanili. Serčno se Vam zahvalimo! — Beseda je preslaba popisati, kako živo nas je gnilo krepko in gorečo govorjenje vaše in visokiga gospoda bana zastran mile matere Slovenje in nje sinove. Zato naj v veselje in srečo naroda v slavi dočakati še veliko let! —

Ker ste častiti gosp. Gurnik! od goreče lubezni do drage Slovence tako vneti, se z ponižno prošnjo k Vam ohercujemo: bodite stanovitna ino močna podpora za povzdigo svojiga naroda po močočnosti. Sej ste mož bistre glave, blagiga serca, terdne volje. Oj, prav dobro Vas poznamo! — Navdihnite z svojim milim, že tako lepo začetim izgledi serca svojih bra-

tov, de krasno začno se iz spanja vzdigati, de v njih krepost in pogum se zbudijo. — Hvala Bogu! sej je že zlata zarja zasvetila na jasnim nebu. Že mnogo iskrenih sere se je zbudilo, v kterih se lubezen do miliga matersiga jezika vedno bolj in bolj vnema. Za res! od vesela človeku serce igra, ko vidi, de draga slovenska beseda tudi pri izobraženih se začne ceniti, ker ga tudi inenitneši med seboj govoriti začnejo. Slava takim vertim Slovincem! —

Namesto več družih tacih velkih domorodcev imenujemo tukaj le Vas, slavni rodoljub, gosp. Gurnik! ki ste ves goreči Slovenc. Vam gre posebna hvala in slava, ki se tak serčno potegujete z gorečo besedo in živim djanjam, za prid, za čast in slavo občne matere Slovenje. Ne moremo ta sastavek dokončati, de ne bi z ednim glasom zadoneli: „Živio“ iskreni Slovencec, gospod Gurnik!

J. Krajnc.

### Iz Celskiga kroga.

Koljko časa se bo potrebovalo človeštvo se zdriniti! Ki je pravi izvirk hudobije med ludem! Ne boji se hudodele ne božje ne človeške sodbe, ampak kakor nesumna živina svojim razvijačam ravna, de se drugi ljudje že sramvati morejo, take zaveržene brate imeti? Poslušajte todej kaj se je zpet pred kratkim per nas zgodilo.

V Laibah, neki vasi v Goragrauskim kantonu so terjli tahakarji služabnika c. k. kameraliskiga oskerbnitstva (Vianzwächter) kateri jim se lasa spuliti ni mislil, obili: samo zavolj njegove službe!

V Podčerkam so pa neki potepuhi grašinski kosove ki je bil z žitom napolnen, poigali. —

Kaj je per takih pregrehah govoriti? — Ki je, še enkrat vprašam, izvirk hudobije? — Jiše ga naj človek, ker kolj hoče, ne bo ga najdil, kakor v pomankanju svete vere. Zatorej vi modriam sveta, le hitite, koljkor se da, ludem vero oduzeiti, da bo tudi prav hitro vas njih hudobija alj da bolj rečem, da bo vas prav hitro božija roka zadela z svojo večno pravico.

M.